

РЕШЕНИЕ

№ 278

гр. София, 12.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20231000501209 по описа за 2023 година

С решение № 260336 от 19.02.2023 г. по гр. д. № 1516/2021 г., СГС, I-23 с-в, ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от Адвокатско дружество „А. и съдружници“ срещу Ж. Д. Г. иск с правно основание чл. 422 ГПК вр. чл. 79 ЗЗД вр. чл. 280 вр. чл. 286 ЗЗД за заплащане на възнаграждение по договор за поръчка в размер на 50 000 лв., част от вземане в общ размер на 832 244, 78 лв. с ДДС, ведно със законната лихва от 9.10.2020 г., за което е издадена заповед за изпълнение по гр.д. № 48912/20 г., СРС.

Срещу решението е депозирана въззивна жалба от Адвокатско дружество „А. и съдружници“. Твърди, че съдът неправилно е тълкувал договора и понятието „компенсация“, вложено в него. Изтъква, че дружеството се е задължило да предприеме *всички* действия, които по негова преценка ще доведат до положителен резултат за клиента, а не за действия, насочени само към получаване на обезщетение за претърпени вреди от неизпълнение на договорно задължение. Счита, че чл. 7 е следвало да се тълкува в цялост и да се приеме, че в понятието „компенсация“ се включва и получената сума от 2 400 000 евро, представляваща връщане на част от платената от „Г.“ ЕООД цена. Отделно от това формално в платежното

нареждане от италианския нотариус А. Д. е вписано, че основанието за плащане на 2 364 000 евро е „обезщетение за напускане на дружеството ПВБ СРЛ“. Счита, че от текста на преамбюла на договора е видно, че не се касае само до връщане на даденото по развален договор, тъй като 1) самите страни са посочил, че това е обезщетение, както и защото 2) плащането е от трето лице, а не от страната, която е получила сумата, а така също и защото 3) в изпълнение на споразумението са извършени няколко сделки, описани в преамбюла на същото. Подчертава, че съдът се е произнесъл извън предмета на делото, като е обсъждал непретендирано от ищеца възнаграждение по чл. 8 от договора. Претендира отмяна на решението и уважаване на исковете, ведно с разноските.

Ответникът Ж. Д. Г. оспорва жалбата. Твърди, че не дължи исковата сума, тъй като не е получил услуга срещу нея. Сочи, че плащането на 2 364 000 евро по сметка на „Г.“ ЕООД е като резултат от споразумение за доброволно разваляне на сключен договор от 4.06.2019 г. между дружеството и две други италиански дружество. Сочи, че сумата представлява част от платената от „Г.“ ЕООД цена, общо в размер на 2 400 000 евро. Подкрепя изводите на съда относно тълкуването на понятието „компенсация“ в чл. 7 от договора. Счита, че получаването на сумата е резултат не от действията на дружеството, а на лични действия на самия ответник. Подчертава, че няма пречка плащането на сумата да е от трето лице и този факт не води до извода, че същото не е извършено в изпълнение на уговорките в споразумението от 1.06.2020 г. Счита, че има право да получи при разваляне на договора продажната цена, но правото му на обезщетение за причинени вреди съставлява различно и друго негово притезание. Намира, че едностранното изявление на нотариус Д. не може да промени смисъла на споразумението и на договора за правна помощ.

Въззивната жалба е подадена в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 422 вр. чл. 415 ГПК.

Ищецът Адвокатско дружество "Адвокатско дружество „А. и съдружници“ твърди, че с договор от 26.09.2019 г. ответникът Ж. Д. Г. му

възложил извършване на правна услуга, във връзка с правното консултиране, воденето на преговори, изготвяне на договори, правни становища, както и организирането на *съдебни и извънсъдебни* действия, административни процедури, включително и във връзка с инициране на вътрешно *разследване* за злоупотреби, по повод и във връзка с придобиването на собственост от търговски дружества пряко и косвено свързани с "ПВБ Пауър България" АД, "ПВБ Пауър ООД " - Тренто, Италия, "ВЕЦ Своге" АД, както и евентуално процесуално представителство на възложителя пред компетентните съдилища и институции. Ответникът следвало да заплати на изпълнителя възнаграждение, а според чл. 7 - и възнаграждение ("такса успех") в размер на 15 % (петнадесет процента) върху присъдените суми или в случаите на постигане на спогодба (съдебна или извънсъдебна), върху паричната или имуществена *компенсация*, припадаща се на страната. Срокът за заплащане на възнаграждението - "такса успех", е три работни дни, считано от датата на реалното получаване на паричната сума или на съответната компенсация. Твърди, че работата била изпълнена в сътрудничество с италиански юрист и в началото на месец юни 2020 г. ответникът Ж. Г. подписал Споразумение за разваляне на предварителен договор, с което са прекратени отношенията между "Г." ЕООД, от една страна, и "Гъливер" ООД, гр. Бергамо и "Джемма" ООД, гр. Пианконьо, от друга страна, във връзка с придобитите от Г. 40 % от дяловете на "ПВБ Пауър" ООД, Италия, и предварителния договор за продажба на дружествени дялове от 04.06.2019 г. В б. Ж, т. 2 на същото Споразумение е описан механизмът за получаване на сумата от 2 364 000 евро от "Г." ЕООД, на което Ж. Г., освен управител е и едноличен собственик на капитала. Ищецът и ответникът били уведомени на 4.06.2020 г. от италиански нотариус, че тази сума е налична по сметката на нотариуса, като на 8.06.2020 г. адв. Д. изпратил на страните банковия документ за извършения в полза на Г. превод на сумата от 2 364 000 евро, което било потвърдено на 9.06.2020 г. Ищецът изпратил на 10.06.2020 г. на възложителя Проформа-Фактура № 0000000771 от 10.06.2020 г. за плащане на сумата от 832 244.78 лева с ДДС, но плащане не последвало, поради което била отправена покана за доброволно изпълнение, а по-късно и заявление за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 410 ГПК за посочената сума, ведно със законната лихва, считано от 09.10.2020 г. Срещу издадената заповед е постъпило възражение, поради което с предявения иск адвокатското дружество

претендира да се признае, че ответникът дължи сумата от 50 000 лв., част от 832 244, 78 лв. с ДДС, съставляваща възнаграждение по договор за поръчка от 26.09.2019 г., ведно със законната лихва върху предявената част от вземането, считано от 09.10.2020 г. до окончателното изплащане, както и разноски.

Ответникът Ж. Д. Г. оспорва предявения иск по основание и размер, като счита, че възнаграждение по чл. 7 от договора не се дължи, тъй като ищецът не е извършил работа, предвидена в хипотезата на този член. Сочи, че ищецът не е извършвал правни действия, а е водил кореспонденция с адвокати от Италия и участвал в проведени разговори, заради което му е заплатено дължимото възнаграждение в размер на 56 867, 71 лв. Прави разграничение между възнагражденията по чл. 7 – „такса успех“ и по чл. 8 – „такса краен успех“, като счита, че не се е осъществил нито един от предвидените в договора фактически състави за изплащане на възнаграждението. Подчертава, че се касае до развален договор и връщане на даденото по него, и то по сметка на ООД, а не на физическото лице Г.. Не оспорва превода на сумата от 2 360 000 евро, но счита, че в нея няма включване на каквото и да е компенсационно обезщетение за претърпени от „Г.“ ЕООД вреди. Подчертава, че крайният резултат в отношенията с италианските дружества се дължи на лични усилия на ответника Г., а не на ищеца.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Пред настоящата инстанция няма спор, че страните сключили договор за правна услуга от 26.09.2019 г. (л. 7) В чл. 1 било договорено, че възложителят Г. възлага на ищцовото адвокатско дружество извършването на всички необходими действия във връзка с правното консултиране, воденето на преговори, изготвяне на договори, правни становища, както и организирането на съдебни и извънсъдебни действия, административни процедури, включително и във връзка с инициране на вътрешно разследване за злоупотреби, по повод и във връзка с придобиването на собственост от търговски дружества пряко и косвено свързани с "ПВБ Пауър България" АД, "ПВБ Пауър" ООД - Тренто, Италия, "ВЕЦ Своге" АД, както и евентуално процесуално представителство на възложителя пред компетентните съдилища

и институции. Ж. Г. се задължил да заплати на изпълнителя възнаграждение, по реда и при условията, отразени в чл. 2 до чл. 8. В чл. 7 е посочено, че отделно от възнаграждението, договорено в чл. 1 от договора, възложителят дължи на адвокатското дружество и възнаграждение "такса успех" в размер на 15 % върху присъдените суми или в случаите на постигане на спогодба (съдебна или извънсъдебна), върху паричната или имуществена компенсация, припадаща се на страната. Според чл. 8 при придобиване на контрола върху активите на ВЕЦ „Своге“ АД се дължи такса „краен успех“, съставляваща 1,5 % от стойността на контролирания актив.

Посочения по-горе договор е сключено във връзка с друго съглашение – предварителен договор от 4.06.2019 г. (л. 52), сключен между „Гъливер“ ООД и „Джема“ ООД от една страна и „Г.“ ЕООД от друга. По силата на този договор италианските дружества (продавачи) са поела ангажимент да предадат на едноличното дружество (купувач) дружествените дялове от капитала на „ПиВиБи Пауър“ ООД, като прехвърлянето е следвало да стане с „първо“ и „второ“ действие, (чл. 3) - чрез увеличаване на дружествения капитал на „ПиВиБи Пауър“ ООД с дял в размер на 40 %, който е запазен за купувача, а след това с покупка на останалите 60 % от купувача. Посочено е в т. 2 на чл. 3, че при неспазване на срока от продавача, той трябва да върне на купувача двойния размер на онова, което е било заплатено от него (купувача) по силата на предварителния договор, а именно 4 800 000 евро, заедно със законната лихва, като обезщетение за вреди. Задължение на купувача в такъв случай е да върне едновременно 40 % от дружествените дялове, прехвърлени при изпълнение на „първото действие“. Ако срокът не е спазен по вина на купувача, той трябва да върне като неустойка и без заплащане посочените 40 % от дружествените дялове. В чл. 4 е отразено, че купувачът ще внесе сумата от 2 400 000 евро към момента на изпълнение на „действие първо“. Страните не спорят, че плащането е осъществено.

Няма спор (както е посочено и в о.з. пред въззивния съд), че на 1.06.2020 г. (л. 12) между "Гъливер" ООД, Бергамо, и „Джема“ ООД, Пианконьо, от една страна, и "Г." ООД, от друга, е сключено споразумение, с което са прекратени отношенията им във връзка с предварителен договор от 4.06.2019 г. за прехвърляне на целия дружествен капитал на „ПиВиБи Пауър“ ООД, притежаван от италианските дружества, чрез двете сделки. Страните признават и потвърждават, че първата касаела записване на 40-процентно

увеличаване на капитала на „ПВБ Пауър“ ООД, запазен за „Г.“ ЕООД (купувач), и била изпълнена, но втората сделка – за останалите 60 % не била. Потвърждават още, че на 30.03.2020 г. „Г.“ ЕООД изпратил искане за оттегляне от целия дял в размер на 40 % от дружествения капитал на „ПиВиБи Пауър“ ООД, за което било взето решение за ликвидация и отправил молба за увеличаване на стойността на дела на 2 364 000 евро. На 26.05.2020 г. общото събрание на дружеството в ликвидация взело решение да приеме искането за оттегляне и да извърши плащане на сумата от 2 364 000 евро по доверителна сметка на нотариус Д.. Сумата следвало да се изплати като се приеме, че едновременно с оттеглянето „ПиВиБи Пауър“ ООД ще стане дружество с едноличен собственик на целия капитал от 90 000 евро, притежаван от „Сигна Фидучария“ ООД.

Няма спор, че сумата е платена от адв. Д. в полза на „Г.“ ЕООД (установено и от ССЧЕ пред СГС), с посочено основание „обезщетение за напускане на дружество“ (л. 144).

Пред настоящата инстанция са разпитани свидетели.

При така установената фактическа обстановка се налагат следните правни изводи:

Няма спор, че българското дружество „Г.“ ЕООД е възнамерявало да закупи дяловете на „ПиВиБи Пауър“ ООД, като за целта бил сключен предварителен договор със собствениците - италианските дружества. Няма спор и се установява, че едноличното дружество е изпълнило част от договора по „първо действие“ като е превело уговорена цена в размер на 2 400 000 евро. Страните по спора нямат разногласия и по фактите, че до финализиране на сделката не се е стигнало и отношенията са били уредени от споразумение, сключено на 1.06.2020 г. между българското дружество и италианските дружества. От значение за настоящият спор е как и до колко за уреждането на отношенията между съдоговорителите (по посочените по горе съглашения) ищцовото адвокатско дружество е съдействало и дали ответникът Ж. Г. дължи допълнително възнаграждение (извън почасовото) за това. Безспорно се установява, че физическото лице Г. е възложило на адвокатското дружество да извърши правни и фактически действия, упоменати в договора от 26.09.2019 г., като е било уговорено основно възнаграждение на час за юридически труд (няма спор, че е заплатен). Спорът

е съсредоточен около това дали се дължи допълнително възнаграждение, наименовано като „такса успех“ в чл. 7, респ. дали то се дължи от Ж. Г..

Жалбоподателят твърди, че според приложения договор за правно съдействие, адвокатското дружество се е задължило да предприеме *всички* действия, които по негова преценка ще доведат до положителен резултат за клиента, а не само за действия, насочени към получаване на *обезщетение* за претърпени вреди от неизпълнение на договорно задължение. Вярно е, че дружеството се е задължило да предприеме такива (всички) действия посочени в т. 1 от договора, които са свързани с придобиването на собственост от посочените търговски дружества (вкл. и разследване), но е вярно също, че за това основно задължение и неговото изпълнение е уговорено възнаграждението по т. 2 – почасова заплащане на юридически час. Възнаграждението, което се претендира в настоящия процес е по т. 7, и е наречено „такса успех“ – същата е дефинирана като процент от паричната или имуществена компенсация, припадаща се на страната. Въззивният състав приема, че няма основание да се счита, че връщането на даденото по едно прекратено правоотношение има характер на компенсация. За този изводът съдът съобрази следното:

Договорът е сключен между български субекти – адвокатското дружество и Ж. Г., поради което на общо основание ползваните в него термини следва да се тълкуват със значението, придадено им в българския език, респ. съобразно приетата в РБългария правна теория и прилаганата в страната практиката на българските съдилища. В Българския тълковен речник думата „компенсация“ има две основни относими значения - награда или обезщетение за нещо изгубено или погасяване на дълг чрез прихващане. От естеството на отношенията е ясно, че не се касае до прихващане на насрещни вземания, поради което се налага довода, че понятието „компенсация“ следва да се ползва в другия му смисъл, а именно „награда или обезщетение“. В практиката на ВКС (напр. решение № 193 от 27.06.2012 г. по гр.д. № 1259/11 г., ВКС, решение № 10 от 27.05.2015 г. по т.д. № 2832/14 г., ТК, решение № 184 от 22.02.2017 г. по т.д. № 902/15 г., II ТО, и др. на които се позовава ответника по жалбата) терминът „компенсация“, „компенсаторни вреди“, „компенсаторно обезщетение“ е свързан с функцията по репарирание на вреди, но няма случаи в които да се счита, че *връщането* на даденото по развален или прекратен договор има характер на „парична или имуществена

компенсация“ (каквато теза се поддържа от жалбоподателя).

Съдът не споделя формалния довод на жалбоподателя, че след като италианския нотариус А. Д. е посочил като основание за плащане на 2 364 000 евро (в полза на българското ЕООД) „обезщетение за напускане на дружеството ПВБ СРЛ“, то в случая се касае именно за някаква форма на обезщетяване на „Г.“ ЕООД поради преустановяване на отношенията му с италианските дружества. Нелогично е съждението, че тази сума е обезщетение за осуетяване на сделката, без едновременно с това да е налице уговорка за връщане на даденото по договора, чието действие е преустановено. Тълкуването от италианския нотариус на естеството на престацията не е автентично и по никакъв начин не обвързва съда. От значение е какво тълкуване ще даде последния при прилагане на българския закон (чл. 20 от ЗЗД), след като се установи действителната обща воля на страните при преценка на отделните уговорки на съглашението във връзка едни с други и всяка една - схващана в смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на последния, обичаите в практиката и добросъвестността. В този смисъл съдът приема за напълно основателен аргумента на жалбоподателя, че преамбюлът на споразумението от 1.06.2020 г. (сключено за уреждане на отношенията) и уговорките в него следва да бъдат внимателно изследвани и от тях да се извлече точната воля на страните. Именно от тези текстове обаче става напълно ясно, че процесното съглашение между страните се съставя с цел да се предотвратят всякакви спорове и да се разрешат окончателно отношенията между участниците в договарянето. В т. 2 (л. 17 от делото) точно е декларирано, че страните *нямат никакви претенции* и „се отказват от всяко право, причина и/или претенция, свързани с Договора, включително законна лихва, парична преоценка и обезщетение за вреди...“. Прецизният смисъл на посочената клауза ясно сочи, че страните нямат една към друга никакви претенции за обезвреда, което налага извода, че те не претендират никакви неустойки, компенсации за вреди и пр. В този смисъл (с оглед смисъла на думата „компенсации“) следва да се приеме, че между споразумелите се не са уговаряни никакви компенсаторни плащания, които да обезщетят нечий накърнен от договора, респ. от неговото неосъществяване, интерес. Обратно – волята на страните е да се прекрати договорната връзка между тях без която и да е страна да дължи на другата някаква обезщетителна престация, произтичаща от прекъсване на процеса по

закупуването на дружествените дялове. Очевидно е, че при спазване на принципа за забрана на неоснователното обогатяване, страните са се съгласили след преустановяване на договорните си обвързаности да възстановят всичко, което е дадено по прекратения предварителен договор – в този смисъл италианските дружества са върнали цената, платена от българското ЕООД за дяловете, съставляващи 40 % от капитала на „ПиВиБи Пауър“ ООД. Това плащане няма характер на някакво обезщетение, което италианските дружества дължат на българското.

Настоящият състав, именно при тълкуване на преамбюла на договора счита, че сумата от 2 364 000 евро съставлява връщане на платената по първата част от сделката цена. В т. Б е посочено, че според уговорката ОС на ПВБ е следвало да вземе решение за увеличаване на дружествения капитал, запазен за купувача „Г.“ ЕООД чрез записване на дял в размер на 40 % от капитала. В последствие българското ЕООД е изпратило искане за оттегляне от целия дял в размер на 40 %, с молба за увеличаване на стойността на дела на 2 364 000 евро. ОС на ПВБ е взело решение, с което е приело оттеглянето и е одобрило извършването на плащането на сумата от 2 364 000 евро по сметка на нотариус Д.. Тези клаузи от споразумението следва да бъдат тълкувани във връзка с чл. 4 от предварителния договор. В същия е предвидено, че купувачът ще внесе сумата от 2 400 000 евро чрез пълно записване и освобождаване на дял от дружествения капитал на ПВБ, в размер на 40 %. (изпълнение на първата част от сделката). Установява се, че „Г.“ ЕООД е заплатил във връзка с договорните си отношения с италианските дружество сумата от 2 400 000 евро за 40 % дял в капитала като цена. След оттеглянето му (респ. освобождаването на този дял), страните са договорили обратна престация - именно връщане на платената сума (макар и в по-нисък размер – 264 000 евро) и едновременно с това са се споразумели, че никоя от тях няма да има претенции към другата за каквито и да било други обезщетения за вреди. Тезата, че като компенсация на българското дружество, италианските съконтрахенти са заплатили обезвреда е нелогична, при положение, че страните са пропуснали да уговорят връщане на даденото от едноличното ООД като цена, както се посочи и по-горе.

Съдът не споделя доводите на жалбоподателя, че тъй като българското дружество било заплашено от големи неустойки от разваляне на договора поради неплащане на втората вноска. Представеното споразумение не

съдържа подобни клаузи - противно на твърдението на адвокатското дружество в т. Б и т. Г само е посочена хронология на отношенията, но не и причина за преустановяване на отношенията между страните. От споразумението не може да се изведе и по тълкувателен път извода, че договорната връзка е преустановена поради неплащане на втората вноска от страна на българското дружество. В този смисъл няма никакви данни, че финализирането на сделката е било осуетено по причини, генерирани от поведението на българското дружество. От разпита на свидетелите (чиито показания следва да се възприемат относително критично, поради възможната им заинтересованост от изхода на спора) ясно се установява, че отношенията между съдоговорителите са били сложни и обтегнати и сключването на споразумението е било начин да се преустановят споровете между тях като се прекрати юридическата им обвързаност по изкупуване на дялове в трето дружество.

На последно място - дори да се приеме, че адвокатското дружество е успяло да осъществи такава правна помощ, че е осигурило връщането на платената цена, то тази т. нар. реституция на даденото по договора не променя своята същност като вид и естество на престация. Изплатената сума е именно върната цена по неосъществената в цялост сделка, а не е компенсация за някакъв вид вреда, претърпяна от българското дружество.

Напълно отделно от казаното по-горе, само на формално основание, би могло да се счете, че исковата претенция е неоснователна, тъй като в патримониумът на физическото лице Ж. Г. не е постъпило никакво плащане от страна на италианските дружества – страните не спорят, че плащането е преведено на едноличното дружество „Г.“ ЕООД, самостоятелен субект. Дори да се приеме (в разрез с казаното по-горе), че в тежест на Г. е да заплати т.нар. „такса успех“, то това негово задължение не е още възникнало, тъй като падежът е три дни след реалното получаване на сумата, а такова от Г. практически няма. По делото липсват каквито и да било доказателства в подкрепа на тезата, че Г. е обективирал изявление, че получените от „Г.“ ЕООД средства съставляват валидно плащане в негова полза.

Предвид всичко казано се налага извода, че *установителния* иск за признаване, че Ж. Г. дължи на адвокатското дружество допълнително възнаграждение (така както е очертано в заповедта за изпълнение), е

неоснователен. Същият подлежи на отхвърляне, както и въззивната жалба подадена срещу решението на СГС.

При този изход на спора разноски на жалбоподателя не се следват. Що се касае до дължимите на ответната страна разноски, съдът прием, че същите следва да бъдат редуцирани и претендирания размер от 41 540,81 лв. – намален. С оглед цената на предявения иск (50 000 лв.) дължима е сумата от 4650 лв. За този извод съдът взе предвид, че съгласно чл. 78, ал. 3 ГПК ответникът има право на разноски съобразно с отхвърлената част на иска, а цената на иска се определя върху търсената сума – чл. 69, ал. 1, т. 1 ГПК. Търсената сума в настоящият спор е 50 000 лв. и спрямо нея се определя размер на разноските на ответника. Процесуалният закон има преимуществено приложение пред правилата на Наредба № 1 от 2004 г.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260336 от 19.02.2023 г. по гр. д. № 1516/2021 г., СГС, I-23 с-в, с което се ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от Адвокатско дружество „А. и съдружници“, БУЛСТАТ 175187999, срещу Ж. Д. Г., ЕГН *****, иск с правно основание чл. 422 ГПК вр. чл. 79 ЗЗД вр. чл. 280 вр. чл. 286 ЗЗД за признаване за установено, че Ж. Д. Г. дължи на Адвокатско дружество „А. и съдружници“ *възнаграждение по договор за поръчка* в размер на 50 000 лв., част от вземане в общ размер на 832 244, 78 лв. с ДДС, ведно със законната лихва от 9.10.2020 г., за което е издадена заповед за изпълнение по гр.д. № 48912/20 г., СРС.

ОСЪЖДА Адвокатско дружество „А. и съдружници“ да заплати на Ж. Д. Г. разноски пред въззивната инстанция в размер на 4650 лв.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____